

Προτεινόμενα Θέματα Εξετάσεων Ομίλου Ευκλείδη

Ιστορίας Β' Γυμνασίου

ΟΜΑΔΑ Α

1. Για ποιους λόγους ο Μ. Κωνσταντίνος έκρινε κατάλληλο το Βυζάντιο για να μεταφέρει εκεί την πρωτεύουσα του Ρωμαϊκού κράτους;
2. Να αναφερθείτε στον ρυθμό, τους αρχιτέκτονες και την οικοδόμηση του ναού της Αγίας Σοφίας και να αιτιολογήσετε την άποψη ότι αποτελεί σύμβολο όχι μόνο του μεσαιωνικού αλλά και του νεότερου ελληνισμού.
3. Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις ως Σωστές (Σ) ή Λανθασμένες (Λ).

Α/Α	Πρόταση	Σ / Λ
Α	Οι σκλαβηνίες ήταν πολιτικά αυτόνομες νησίδες Αβαρικού πληθυσμού, διάσπαρτες ανάμεσα σε Σκλάβους.	
Β	Η αραβική επέκταση στις ακτές της Μεσογείου επηρέασε θετικά το εσωτερικό και εξωτερικό εμπόριο του Βυζαντίου.	
Γ	Οι αδελφοί Μεθόδιος και Κωνσταντίνος εκχριστιάνισαν τους Σκλάβους.	
Δ	Ο Θεοδόσιος Α΄ απαγόρευσε τους Ολυμπιακούς Αγώνες.	
Ε	Ο Ιουλιανός ήθελε να επαναφέρει τη λατρεία των θεών του Ολύμπου.	
Ζ	Με τον θάνατο του Μ. Κωνσταντίνου το ρωμαϊκό κράτος χωρίστηκε σε ανατολικό και δυτικό.	
Η	Η φιλόδοξη εξωτερική πολιτική του Ιουστινιανού εξάντλησε το κράτος οικονομικά.	
Θ	Στα χρόνια της βασιλείας του Ηρακλείου η κατάσταση της αυτοκρατορίας ήταν κρίσιμη.	
Ι	Σκοπός του Ιουστινιανού ήταν να ξανακερδίσει η βυζαντινή αυτοκρατορία εδάφη στη Δύση και να φτάσει τα σύνορα της ρωμαϊκής.	
Κ	Ένα από τα σημαντικότερα έργα της δυναστείας του Ηρακλείου ήταν η ίδρυση του θεματικού στρατού.	

4. Τι ήταν τα θέματα, πότε και πού εμφανίστηκαν, ποιοι υπηρετούσαν σ' αυτά;
5. **Να εξηγήσετε τους όρους:** χρυσόβουλο, χριστόγραμμα, πρόνοια, Διάταγμα των Μεδιολάνων.

Προτεινόμενα Θέματα Εξετάσεων Ομίλου Ευκλείδη

Ιστορίας Β' Γυμνασίου

ΟΜΑΔΑ Β

1. Αφού μελετήσετε το παρακάτω κείμενο και σύμφωνα με το σχολικό σας βιβλίο, να απαντήσετε πότε και πώς έγινε η πολιορκία και η Άλωση της Κωνσταντινούπολης.

Οι αντίπαλοι και η στάση των Σέρβων

Την 4η Απριλίου της ίδιας χρονιάς ήλθε ο σουλτάνος και παρουσιάστηκε μπροστά την Πόλη και άρχισε να πολιορκεί την Πόλη μ' όλους τους τρόπους και μ' όλα τα μέσα και από τη στεριά και από τη θάλασσα, αφού περικύκλωσε και τα 18 μίλια [του Θεοδοσιανού Τείχους]. Οι πολιορκητές παρέταξαν 400, μικρά και μεγάλα πλοία στη θάλασσα και 200 χιλιάδες άντρες στη στεριά. Η Πόλη, αν και τόσο μεγάλη σε έκταση, είχε να αντιπαρατάξει 4.773 άντρες χωρίς τους ξένους, μόλις 200 άντρες πάνω-κάτω [...].

Οι Σέρβοι, ενώ μπορούσαν να στείλουν [...] χρήματα και ανθρώπους, έστειλαν μήπως έναν οβολό; Ναι, αλήθεια, έστειλαν πολλά χρήματα και ανθρώπους, αλλά στο σουλτάνο που πολιορκούσε την Πόλη, και τους επαίνεσαν οι Τούρκοι [...] λέγοντας: «Να, ακόμη και οι Σέρβοι είναι εναντίον σας».

Γ. Φραντζής, Χρονικόν, έκδ. R. Maisano (= CFHB, 29), Ρώμη 1990, 132, 140.

2. Αφού μελετήσετε το παρακάτω κείμενο και σύμφωνα με το σχολικό σας βιβλίο, να απαντήσετε ποιες ιδέες και ποιοι παράγοντες επηρέασαν τη γένεση της σταυροφορικής κίνησης;

Ο Αλέξιος Α' και η πρώτη σταυροφορία

Ο Αλέξιος στοχάστηκε ότι δεν ήταν σε θέση να σηκώσει μόνος του το βάρος αυτού του πολύ σημαντικού αγώνα και συνειδητοποίησε ότι ήταν ανάγκη να συμμαχήσει με τους Ιταλούς. Αυτό έγινε με προφάσεις, έξυπνη χειραγώγηση και επιδεξιότητα. Πράγματι βρήκε μια θεόσταλη πρόφαση στο ότι οι Λατίνοι θεωρούσαν ανυπόφορο που οι Τούρκοι έλεγχαν τα Ιεροσόλυμα και το ζωοποιό τάφο του Σωτήρα Χριστού. Έστειλε πρεσβείες στον επίσκοπο της πρεσβυτέρας Ρώμης και σ' αυτούς που ονομάζονται βασιλείς και ευγενείς σ' αυτές τις περιοχές της Δύσης και, επιστρατεύοντας κατάλληλα επιχειρήματα, παρακίνησε πολλούς να εγκαταλείψουν τις πατρίδες τους και πέτυχε να τους κατευθύνει προς αυτό το σκοπό.

Γι' αυτό χιλιάδες και μυριάδες από αυτούς [...] διέσχισαν το Ιόνιο προς την Κωνσταντινούπολη. Ο Αλέξιος, αφού αντάλλαξε όρκους πίστης και έκανε συνθήκες μ' αυτούς, εκστράτευσε στην Ανατολή και [...] ανάγκασε γρήγορα τους Πέρσες να εγκαταλείψουν τις χώρες των Ρωμαίων, απελευθέρωσε τις πόλεις και αποκατέστησε τη ρωμαϊκή δύναμη στην Ανατολή.

Θεόδωρος Σκουταριώτης (ιστορικός 13ου αι.), στο: Κ. Σάθας, Bibliotheca Graeca medii aevi (Παρίσι 1894), τ. 2, 184-185.

Προτεινόμενα Θέματα Εξετάσεων Ομίλου Ευκλείδη

Ιστορίας Β' Γυμνασίου

3. Τι ήταν η Εικονομαχία; Ποιοι οι πρωτεργάτες και ποιοι παράγοντες οδήγησαν σε αυτή; Σύμφωνα και με τα κείμενα που ακολουθούν, τι υποστήριζαν οι αντίπαλες παρατάξεις; Τα αίτια αυτής της κρίσης ήταν μόνο θρησκευτικά;

Επιστολή Λέοντος Γ' στον πάπα Γρηγόριο Β'

«Οι εικόνες αναπληρώνουν τα είδωλα και άρα αυτοί που τις προσκυνούν είναι ειδωλολάτρες. Όμως δεν πρέπει να προσκυνούμε κατασκευάσματα των ανθρωπίνων χεριών και κάθε είδους ομοίωμα. Πληροφόρησέ με ποιος μας άφησε ως κληρονομιά αυτή την παράδοση, δηλαδή να σεβόμαστε και να προσκυνούμε κατασκευάσματα χεριών, και εγώ θα συμφωνήσω ότι αυτό είναι νόμος του Θεού».

Ιωάννου Δαμασκηνού, «Περί εικόνων»

«Προσκυνώ και σέβομαι το σταυρό και τη λόγχη, με τα οποία οι θεοκτόνοι Ιουδαίοι βασάνισαν και ύβρισαν και τέλος σκότωσαν τον Κύριό μου, γιατί όλα αυτά στάθηκαν όργανο του έργου της σωτηρίας των ανθρώπων. Πώς λοιπόν να μην προσκυνώ και τις εικόνες που κατασκευάζουν οι πιστοί με αγαθή προαίρεση και σκοπό τη δοξολογία και την ανάμνηση των παθημάτων του Χριστού; Ότι δεν προσκυνώ την ύλη είναι φανερό. Διότι, αν καταστραφεί το σχήμα του σταυρού που είναι κατασκευασμένος από ξύλο, το ρίχνω στη φωτιά να καεί. Το ίδιο συμβαίνει και με το ξύλο των εικονισμάτων, όταν καεί».

4. Αφού μελετήσετε την παρακάτω πηγή, και με βάση τις γνώσεις σας, να καταγράψετε τις αιτίες και τα γεγονότα που οδήγησαν στο Σχίσμα των δύο Εκκλησιών.

Επιστολή του Μιχαήλ Κηρουλαρίου για τις διαφορές με τους Λατίνους

«Πρέπει να ξέρεις ότι οι Ρωμαίοι δεν έχουν χτυπηθεί από ένα μόνο βέλος (πλάνη), δηλ. τα άζυμα, αλλά πολλά και διάφορα βέλη, που πρέπει να απομακρύνουμε.

[...] Στο άγιο σύμβολο [της Πίστεως] κάνουν την ακόλουθη κακόβουλη και επικίνδυνη προσθήκη: “Και εις το Πνεύμα το άγιον, το κύριον και ζωοποιόν, το εκ του Πατρός και Υιού εκπορευόμενον”.

[...] Οι επίσκοποι τους φοράνε δαχτυλίδι στο χέρι τους, σαν να έχουν τάχα παντρευτεί την εκκλησία, και λένε ότι φοράνε τον αρραβώνα. Επιπλέον, πηγαίνουν στον πόλεμο και βάζουν τα χέρια αλλά και τις ψυχές τους με αίμα, φονεύοντας και φονευόμενοι».

Acta et scripta [...] de controversio ecclesiae Graecae et Latinae [...], έκδ. C. Will, Λειψία-Marburg 1861, 180-182.

Προτεινόμενα Θέματα Εξετάσεων Ομίλου Ευκλείδη

Ιστορίας Β' Γυμνασίου

Από τις ερωτήσεις της **Ομάδας Α** να απαντήσετε σε **τρεις (3)** από τις **πέντε (5)** ερωτήσεις.
Από την **Ομάδα Β** να απαντήσετε σε **δύο (2)** θέματα από τα **(4)**.

Κάθε ερώτηση και κάθε θέμα βαθμολογείται με 4 μονάδες.